

*Alþingi*  
*Erindi nr. Þ 133/1676*  
*komudagur 20.7.2007*

Samvinnunefnd um miðhálandi Íslands

Nefndarvið Alþingis  
Austurstræti 8-10  
150 Reykjavík

Reykjavík 17. júlí 2007

**Mál: Umsögn samvinnunefndar miðhálandis varðandi frumvarp til skipulagslaga, 661. mál og frumvarp til laga um mannvirki, 662. mál.**

Samvinnunefnd miðhálandis hefur fengið til umsagnar og fylgst með á fyrri stigum frumvarpi til skipulagslaga og frumvarpi til laga um mannvirki. Nefndarmenn hafa kynnt sér frumvörpin og á fundi nefndarinnar sem haldinn var á Þingvöllum 15. júní s.l. kynnti Hrafn Hallgrímsson arkitekt og fulltrúi umhverfisráðuneytisins frumvörpin fyrir nefndarmönnum. Eftirfarandi umsögn byggir á umræðum frá ofangreindum fundi auk þess sem vísað er til fyrri umsagna nefndarinnar um sömu mál.

**Frumvarp til skipulagslaga 661. mál**

Í greinargerð með frumvarpinu er gert ráð fyrir að helsta markmið með setningu nýrra skipulagslaga sé að; skilgreina hlutverk mismunandi skipulagsáætlana. Nýjum lögum er auk þess gert að auka skilvirkni og sveigjanleika í skipulagsgerð.

Í bráðabirgðaákvæði 4 er þess getið að starfandi samvinnunefndir um svæðisskipulag skulu starfræktar þar til nýrri svæðisskipulagsnefnd hefur verið komið á fót. Í bráðabirgðaákvæði 5 segir að *“Umhverfisráðherra skal eigi síðar en árið 2009 leggja fyrir Alþingi í fyrsta sinn tillögu til þingsályktunar um landsskipulagsáætlun, sbr. 10. gr., sem skal fjalla m.a. um miðhálandi Íslands. Þegar landsskipulagsáætlun hefur verið samþykkt skal umhverfisráðherra fella niður svæðisskipulag miðhálandis Íslands.”* Það er skilningur nefndarmanna að þar með ljúki jafnframt hlutverki samvinnunefndar miðhálandis. Landsskipulagsstefna tekur þannig yfir stefnumótandi þætti svæðisskipulags miðhálandis.

Samvinnunefnd miðhálandis hefur starfað á grundvelli Skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997 m.s.br. Í nánú samráði við sveitarstjórnir sem stjórnarsýslu eiga á hálandi og hefur verið unnið að samræmingu aðalskipulagsáætlana og svæðisskipulags miðhálandis, auk samræmingar við aðliggjandi sveitarfélög.

Í umfjöllun nefndarmanna um frumvarp til nýrra skipulagslaga snúa athugasemdir fyrst og fremst að 10. og 11. gr. frumvarpsins sem fjalla um landsskipulag. Gerðar eru athugasemdir við aðkomu sveitarfélaga að málsmeðferð. Í 5. mgr. 10. gr sem fjallar um Landsskipulag er kveðið á um að landsskipulagsstefnan skuli vera bindandi fyrir skipulagsgerð sveitarfélaganna. Nefndarmenn töldu að vegið væri harkalega að skipulagsforræði sveitarfélaganna í landinu með þessu frumvarpi. Í frumvarpinu væri gert ráð fyrir að stjórnarsýsla og ákvarðanataka færi ennfrekar frá kjörnum fulltrúum en nú er.

## Samvinnunefnd um miðhálandi Íslands

Skipulagsstofnun er með þessu frumvarpi falið það hlutverk að sjá bæði um framkvæmd vinnunnar við samræmingu og samráð og að stýra málsmeðferð tillögunnar þar til hún er lögð fram sem drög á þingi.

Í l.mgr.11.gr. segir; *“Einnig ber stofnuninni að hafa náið samráð við Samband íslenskra sveitarfélaga.”* Í umfjöllun nefndarmanna kom fram að mikilvægt væri að skilgreina aðkomu sambands íslenskra sveitarfélaga að mótun frumvarpsins. Tryggja þarf að sjónarmið allra sveitarfélaga nái að heyrast. Nefndarmenn töldu að þrátt fyrir mikla tortryggni í garð skipan samvinnunefndar um svæðisskipulag miðhálandis árið 1999, þá hafi nefndin náð að skila veigamiklu hlutverki. Hlutverk nefndarinnar í samræmingu landnotkunar þvert yfir sveitarfélagsmörk og samstarf nefndarinnar við sveitarstjórnir hafi ávallt verið gott. Reynsla samvinnunefndar miðhálandis sýnir að sveitarstjórnir þurfi greiðan aðgang að mótun og breytingum á gildandi stefnu.

Samvinnunefnd miðhálandis hefur fram að þessu unnið að því markmiði að skila af sér skipulagsvaldinu til sveitarfélaganna árið 2008, eða þegar þau hafa lokið sinni aðalskipulagsvinnu. Það var án efa vilji löggjafans við setningu núgildandi skipulagslaga að skipulagsvaldið flyttist frá samvinnunefndinni til sveitarfélaganna. Það sem breytist við fyrirhugaða lagasetningu er að nú mun samvinnunefndin skila af sér skipulagsvaldinu til ríkisins. Sé það vilji löggjafans nú, þá er mikilvægt að sú ákvörðun sé meðvitund og rökstudd.

Eins og fram hefur komið gerir Samvinnunefnd miðhálandis ekki athugasemdir við það að verða lögð niður en vill samt sem áður koma á framfæri nokkrum athugasemdum og upplýsingum sem löggjafinn þyrfti að hafa í huga við lagagerðina og hugsanlega breytingu á lögum um þjóðlendur þar sem það á við. Í fyrsta lagi þá þarf ríkið sem stærsti eignaraðilinn á hálandinu að hugsa fyrir því með hvaða hætti á að þjónusta þetta svæði. Allar framkvæmdir eru háðar samþykki landeigenda og því þarf að hugsa fyrir því hvernig slíkri þjónustu eða umsýslu fyrir hálandið verði komið á. Í öðru lagi er sókn ferðamanna inná hálandið mikið að aukast og er mjög brýnt að unnin sé heildstæð áætlun um hversu mörgum ferðamönnum hálandið getur tekið á móti og hvað þarf að gera til þess að tryggja sem minnstar skemmdir á landi vegna sívaxandi umferðar. Þar sem það er vilji ríkisins að hálandið er að mestu leyti ríkisland þá þarf að fylgja þeirri stefnu eftir með nauðsynlegri uppbyggingu á þjónustu og eftirliti á hálandi Íslands.

### **Frumvarp til laga um mannvirki 662. mál**

Samvinnunefnd miðhálandis áréttar fyrri afstöðu sína um mikilvægi þess að samræma byggingareftirlit og skráningu mannvirkja á hálandi Íslands.

Í 1 kafla í lið b. er þess getið að markmið laganna er m.a að stuðla að endingu og hagkvæmni mannvirkja m.a. með því að tryggja að þau séu hönnuð og byggð með þeim hætti að þau henti íslenskum aðstæðum.


Verkefni byggingareftirlits á miðhálandi hefur verið í höndum margra aðila. Á fundum og í ferðum nefndarinnar um hálandið hefur itrekað verið áréttað mikilvægi þess að útbúnar verði samræmdar reglur um skráningu bygginga á Miðhálandinu. Í svæðisskipulaginu kemur fram að mikilvægt er að kanna hvort þörf sé á sérákvæðum eða

## Samvinnunefnd um miðhálandi Íslands

sérreglugerðum vegna bygginga á hálendinu s.s varðandi sérstakar kröfur um byggingartækni eða um gæðakröfur til bygginga, útlits og umhverfis.

Þessu er komið á framfæri til að áréttu mikilvægi könnunar um byggingarmál á hálendi m.a. þannig að í kjölfar verði hægt að taka afstöða til bygginga sem byggðar hafa verið í heimildaleyfi.

Virðingarfyllst

  
Óskar Bergsson  
Formaður samvinnunefndar miðhálandis